

תורה אור • פרשת שמות • מאמר 5

לבך יהגה אימה איה סופר איה שוקל וגו'

”לבך יהגה אימה: איה סופר, איה שוקל?”

הכוח האלוקי שמודד ומגביל את הכול, ה”מתקלא” ו”קו המדה” שבזוהר, אינו נפרד מה: מקורו בדרגתו הנעלית ביותר, איה, שרק היא יכולה להנמיך את עצמה ולמדוד כל פרט. ההתבוננות בכך שמי שלמעלה מכל תפיסה שוקל כל חלקיק של המציאות מעוררת יראת ה' גדולה, שאינה מותירה מקום לפחדים פחותים ממנה.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

/likuteitorah.com/he/torah-ohr/shemos/5

הנקודה

הכוח האלוקי שמודד ומגביל את הכול, ה"מתקלא" ו"קו המדה" שבזוהר, אינו נפרד מה: מקורו בדרגתו הנעלית ביותר, איה, שרק היא יכולה להנמיך את עצמה ולמדוד כל פרט. ההתבוננות בכך שמי שלמעלה מכל תפיסה שוקל כל חלקיק של המציאות מעוררת יראה ה' גדולה, שאינה מותירה מקום לפחדים פחותים ממנה.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

את הפסוק בישעיהו "איה סופר, איה שוקל?" מפרשים לאור ה"מתקלא" שבזוהר, שאדמו"ר הזקן מזהה עם קו המדה: הכוח הקובע כמה חסד וכמה גבורה יימשכו אל ספירות דאצילות, ומסדר אותן כקו ימין וקו שמאל. משום כך נקראות הספירות מדות. בזוהר כוח זה הוא בוצינא דקרדינותא – הגבורה דעתיק יומין המלוכשת במוחא סתימאה. מכיוון שמדידה כרוכה בצמצום, ועצמותו של ה' אינה מוגבלת, אפשר היה לחשוב שכוח זה הוא ישות נפרדת. לכן אומר הפסוק שאיה, "איה", העיגול הגדול המקיף, הוא עצמו הסופר והשוקל: רק מי שנעלה באמת יכול להנמיך את עצמו עד כדי כך, כשם שרק ה' עצמו, ולא מלאך, יכול היה לרדת למצרים. גם התורה, שקדמה לעולם באלפיים שנה קבועות, והמצוות, ששיעוריהן קבועים, שייכות למדה זו. שלוש הפעמים שבהן נאמר "איה" מקבילות לשלוש הפעמים שבהן המלאכים אומרים "קדוש". ההתבוננות בכל זה מעוררת יראה גדולה, ובעקבותיה באה ההשתחררות מפחדים חיצוניים.

מבנה

1	המתקלא וקו המדה
המתקלא שבזוהר היא קו המדה המחלק את השפע לספירות. אין זה כוח נפרד: איה, הדרגה המקיפה והנעלית ביותר, היא עצמה הסופרת והשוקלת, כשם שרק ה' עצמו יכול היה לרדת למצרים.
2	התורה, המצוות ויראת ה'
גם לתורה ולמצוות יש מידה, שמקורה באיה, שלמעלה מכל תפיסה, כמו ה"קדוש" של המלאכים. ההתבוננות בכך שדרגה זו מודדת כל פרט מעוררת יראה גדולה, שאינה מותירה מקום לפחדים חיצוניים.

מושגים

קו המדה קו המדה	בוצינא דקרדינותא בוצינא דקרדינותא
הכוח האלוקי המודד את המשכת האור אל הספירות, וקובע כמה חסד וכמה גבורה תקבל כל אחת מהן וכיצד יתחלקו לימין ולשמאל.	"נר החשכה" שבזוהר, המזוהה כאן עם הגבורה דעתיק יומין המלוכשת במוחא סתימאה, מקור כל המידות.
המתקלא מתקלא	מדות מדות
מונח של הזוהר, בספרא דצניעותא, למאזניים שבהם נשקלות המדות האלוקיות; המאמר מזהה אותן עם קו המדה.	הספירות נקראות מדות, משום שקו המדה מודד את שיעורה של כל אחת מהן.

איה איה

נקרא כשם לעיגול הגדול, לדרגה המקיפה של ה' שלמעלה מכל תפיסה; המאמר מלמד שדרגה זו עצמה היא הסופרת והשוקלת.

קדוש קדוש

פירושו נבדל, למעלה מכל מחשבה. ערכו המספרי, 410, תואם ל-410 ה"שערות" של אריך אנפין, וה"קדוש" המשולש מקביל ל"איה" המשולש שבפסוק.

יראה חיצוניות יראה חיצוניות

פחד מפני הפסד בענייני העולם, כגון מחסור בלחם; הוא מסתלק כאשר האדם נתון ביראת ה' גדולה.

קטע 1 • 11

המתקלא וקו המדה

1 לכך יהגה אימה^{1,2} איה סופר איה שוקל וגוי. איתא בזהר ספרא דצניעותא³ תקיל במתקלא. והוא ענין קו המדה⁴

”לכך יהגה אימה: איה סופר, איה שוקל?” וגוי. נאמר בזהר, בספרא דצניעותא: ”שוקל במתקלא”. וזהו ענין קו המידה,

המאמר פותח בפסוק בישעיהו: ”לכך יהגה אימה: איה סופר, איה שוקל?” אדמו”ר הזקן מקשר אותו לספרא דצניעותא שבזהר, העוסקת ב”מאזניים” אלוקיים, ומזהה אותם עם קו המידה — הכוח באלוקות הקובע גבולות ויחסים.

שהוא המודד ושוקל כל הע”ס דאצי” בשיעור ומדה כמה יהיה המשכת והתפשטות מדת החסד וכמה יהיה המשכת מדת הגבורה ואיך שיתחלקו בבחי” קוין ימין ושמאל בד’ רוחות ומעומ”ט שהם ו”ק דז”א כו’

שהוא המודד ושוקל את כל עשר הספירות דאצילות לפי שיעור ומידה: כמה תימשך ותתפשט מידת החסד, כמה תימשך מידת הגבורה, וכיצד יתחלקו לקווים — ימין ושמאל, בארבע רוחות, למעלה ולמטה, שהם שש הקצוות של ז”א וכו’.

קו המידה קובע כמה יימשך מכל אחת מן המידות האלוקיות באצילות, העולם העליון ביותר: כמה חסד וכמה גבורה, וכיצד יסודרו כקווים לימין ולשמאל. ששת הכיוונים — ארבעת הצדדים, למעלה ולמטה — מקבילים לשש הספירות הרגשיות המרכיבות את ז”א.

(ולפיכך נקראו הספי’ לשון מדות ע”ש שנמדדו כמ”ש במ”א)⁵ ומדה זו היא בחי’ גבורה וצמצום לצמצם שיהיה ההמשכה בשיעור ומדה כו’.

(ולכן הספירות נקראות ”מידות”, משום שנמדדו, כמו שכתוב במקום אחר.) ומידה זו היא בחינת גבורה וצמצום, כדי לצמצם את ההמשכה שתהיה בשיעור ובמידה וכו’.

בסוגריים מציין אדמו”ר הזקן שזו הסיבה שהספירות נקראות ”מידות”: כל אחת ניתנת בשיעור מדוד. המדידה עצמה היא פעולה של גבורה וצמצום, שכן למדוד פירושו לרסן את השפע, כך שיימשך בכמות קבועה.

וכי” נעשה ע”י בחי’ קו המדה שהוא הנק’ בזהר בוצינא דקרדוניתא⁶ דנקיב כו’ שהוא ענין גבורה דע”י המתלבשת במו”ס וע”ז אמר הכתוב איה סופר איה שוקל.

כל זה נעשה באמצעות בחינת קו המידה, שהזהר מכנה ”בוצינא דקרדוניתא דנקיב” וכו’; זהו ענין הגבורה דעתיק יומין המתלבשת במוחא סתימאה. ועל כך נאמר בפסוק: ”איה סופר, איה שוקל?”

הזהר מכנה את כוח המדידה הזה ”בוצינא דקרדוניתא”, ”נר החשכה” שנקב, ואדמו”ר הזקן מזהה אותו עם הגבורה דעתיק יומין המתלבשת במוחא סתימאה. עתיק יומין הוא הרובד הפנימי ביותר של כתר, שמעל השכל; מוחא סתימאה, ”המוח הנסתר”, היא החכמה הנעלמת של אריך אנפין, הרובד החיצוני של כתר. זהו הכוח שעליו אומר הפסוק ”איה סופר, איה שוקל?”

פִּי דְהוּה סִיד כִּיוֹן שְׁמֵדָה וּמִשְׁקַל זֶה הוּא בַחֲיֵי גְבוּרָה וּצְמֻצוֹם לִגְבֵי עֲצֻמוֹת אִיס בִּיָּה הַמוֹפְשֵׁט מִגֶּדֶר גְּבוּל וּמִדָּה וּמִגֶּדֶר הַתַּחֲלָקוֹת קוּיִן וּסְפִי כּוֹי אֵלָא סוֹבֵב הַכֹּל בִּסְקִירָה אַחַת וּקְמִיָּה כַחֲשִׁיכָה כְּאוֹרָה⁷ שׁוּיִן כְּנוֹדֵעַ.

כלומר, היה אפשר לחשוב שכיוון שמידה ומשקל אלה הם בחינת גבורה וצמצום ביחס לעצמותו של אין סוף ברוך הוא, המופשטת מגבול וממידה ומחלוקה לקווים ולספירות וכו', אלא מקיפה הכול בסקירה אחת, ולפניה חושך ואור שווים, כידוע,

כאן מתחיל אדמו"ר הזקן להסביר מדוע הפסוק שואל "איה". אפשר היה לחשוב שקו המידה, שהוא כוח של ריסון וצמצום, אינו יכול להיות אין סוף עצמו, שעצמותו אינה מוגבלת, ואין בה קווים או ספירות, והוא רואה הכול "בסקירה אחת"; ולפניו, כלשון הפסוק בתהילים, "חושך כאור".

אִיכּ הוּה סִיד דְּבַחֲיֵי זֶה דְּקוֹ הַמִּדָּה הוּא מֵהוּת נִפְרָד כּוֹי עֵיכּ אִמֵּר אִיה סוֹפֵר אִיה שׁוֹקֵל כּוֹי פִּי אִיה הוּא בַחֲיֵי הָעִיגוֹל הַגָּדוֹל⁸ בַּחֲיֵי סוֹבֵב דְּקְמִיָּה כַחֲשִׁיכָה כְּאוֹרֵי שׁוּיִן

אם כן, היה אפשר לחשוב שבחינת קו המידה היא מהות נפרדת וכו'. לכן נאמר: "איה סופר, איה שוקל?" וכו'. פירוש: "איה" הוא בחינת העיגול הגדול, בחינת סובב, שלפניו חושך ואור שווים;

מכאן אפשר היה להסיק שכוח המדידה הוא מהות נפרדת, העומדת לעצמה מחוץ לה: הפסוק שולל זאת כשהוא נקרא כך: "איה" — דרגה עליונה ומקיפה, העיגול הגדול, בחינת סובב, שלפניה אין הבדל בין חושך לאור.

הִנֵּה הוּא עֲצֻמוֹ מִמֶּשׁ הוּא הַסּוֹפֵר וְהַשּׁוֹקֵל⁹ בַּבַּחֲיֵי מִתְקַלָּא וְקוֹ הַמִּדָּה הַנִּיֵּל וְאִין זֶה מֵהוּת בַּפִּיָּע חִיֵּי הוּא עֲצֻמוֹ מִמֶּשׁ הַסּוֹפֵר וְהַשּׁוֹקֵל, בְּאִמְצָעוֹת הַמִּתְקַלָּא וְקוֹ הַמִּדָּה הָאִמּוֹרִים, וְאִין זֶה חֵס וּשְׁלוֹם מֵהוּת בַּפְּנֵי עֲצֻמָּה.

לכן הפסוק נקרא כהצהרה: "איה", הדרגה העליונה והמקיפה את הכול, היא עצמה הסופרת והשוקלת. המתקלא וקו המידה אינם כוח עצמאי, חס ושלוש; אין סוף עצמו הוא המודד.

כִּי מִמֶּךְ הַכֹּל¹⁰ כְּתִיב וְהוּא כֹל יָכוֹל לְהַשְׁפִּיל אִיעַ כִּיכ לְמַדּוֹד הַסְפִי בְּצֻמְצוֹם וְהַתַּחֲלָקוֹת כּוֹי שְׁהֲרִי נֹאמֵר: "כִּי מִמֶּךְ הַכֹּל", וְהוּא כֹל יָכוֹל לְהַשְׁפִּיל אֶת עֲצֻמוֹ עַד כַּדִּי מַדִּידַת הַסְפִירוֹת בְּצֻמְצוֹם וּבְחִלּוּקָה וְכוּי.

הראיה לכך היא הפסוק "כי ממך הכול": דבר אינו קיים בנפרד מה', ואף לא הכוח להגביל. מכיוון שהוא כל יכול, הוא יכול גם להשפיל את עצמו ולמדוד את הספירות ולחלקן.

שְׁמֵדָה וּצְמֻצוֹם זֶה נִמְשָׁךְ דּוֹקָא מִן הַסּוֹבֵב הָעִיגוֹל הַגָּדוֹל שֶׁנֶּקֶד אִיעִיָּה (שְׁלֵהוּיּוֹתוֹ מִגְּבִיָּה לַשַּׁבָּת¹¹ לִכְךָ יָכוֹל לְהַשְׁפִּיל¹² אִיעַ כִּיכ לְמַדּוֹד כֹּל פֶּרְטֵי הַבַּחֲיֵי שְׁבַחֲעוֹלָמוֹת כּוֹי.

שכן מדידה וצמצום אלה נמשכים דווקא מן האור המקיף, מן העיגול הגדול, שנקרא "איה". (כיוון שהוא "יושב בשמים", הוא יכול להשפיל את עצמו עד כדי כך, ולמדוד את כל הבחינות הפרטיות שבועולמות וכו'.

לכן המדידה נמשכת דווקא מן הבחינה הגבוהה ביותר, מן "העיגול הגדול" שנקרא "איה", ולא ממדרגה נמוכה יותר. בתהילים מתואר ה' כ"יושב בשמים", ובפסוק הבא נאמר שהוא משפיל את עצמו להביט בשמים ובארץ: דווקא משום שהוא נעלה כל כך, הוא יכול לרדת ולמדוד כל פרט בעולמות.

וכמ"ש כי רם ¹³ ה' ושפל יראה) וכעין מ"ש ועברתי בארץ מצרים ¹⁴ אני ולא מלאך ¹⁵ שבבחי מצרים לא ¹⁶ הי יכול לירד שום מלאך זולת הקב"ה בכבודו ובעצמו כביכול כמ"ש במ"א: ^{17, 18}

כמו שנאמר: "כי רם ה' ושפל יראה".) והדבר דומה למה שנאמר: "ועברתי בארץ מצרים" — אני, ולא מלאך. שכן למדרגת מצרים לא היה שום מלאך יכול לרדת; רק הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, כביכול, כפי שנכתב במקום אחר.

פסוק נוסף מבטא את אותה נקודה: "ה' רם, ובכל זאת רואה את השפל"; דווקא רוממותו מאפשרת לו להביט אל הנמוך. כך גם ביציאת מצרים: על הפסוק "ועברתי בארץ מצרים" אומרים חז"ל: "אני, ולא מלאך", שכן שום מלאך לא היה יכול לרדת למקום נמוך כל כך כמצרים; רק הקדוש ברוך הוא עצמו.

קטע 2 • 21

התורה, המצוות ויראת ה'

2 והנה גם התורה ¹⁹ הוא בכלל בחי' הצמצום דקו המדה שהתורה לא קדמה לעולם רק אלפים ²⁰ שנה ²¹ היינו ב' אלפין אאלפך חכמה אאלפך בינה. ²²

והנה גם התורה כלולה בבחינת הצמצום של קו המידה, שהרי התורה קדמה לעולם רק אלפיים שנה, כלומר שני אלפין, "אלפים": "אאלפך חכמה, אאלפך בינה" — אלמד אותך חכמה ואלמד אותך בינה.

גם התורה שייכת לתחום של קו המידה. חז"ל אומרים שהתורה קדמה לעולם אלפיים שנה — פרק זמן קבוע ומוגבל. המאמר דורש את המילה "אלפין", אלפים, כרמז ל"אאלפך" שבפסוקים "אאלפך חכמה" ו"אאלפך בינה", כך ששני האלפים מייצגים את חכמה ובינה.

אבל אי"ס ב"ה עצמו רם ונשא לבדו מופשט מגדר צמצום והתחלקו' אין לו תחלה ותכלה לכך התורה שלא קדמה לעולם רק אלפים שנה היא מכלל בחי' הצמצומי' דקו המדה

אבל אין סוף עצמו, ברוך הוא, רם ונישא, והוא לבדו, מופשט מגדרי הצמצום והתחלקות; אין לו ראשית ואין לו תכלית. לכן התורה, שקדמה לעולם רק אלפיים שנה, כלולה בבחינות הצמצומים של קו המידה.

לעומת זאת, אין סוף עצמו הוא למעלה מכל צמצום והתחלקות, ואין לו ראשית ואין לו תכלית. מכיוון שהתורה קדמה לעולם במידה קבועה של אלפיים שנה, יש לה שיעור, ולכן היא כלולה בבחינות הצמצומים של קו המידה.

(וכמו שנודע שכל המצות הם בחי' שיעור וצמצום סוכה רק עד כ' אמה. ²³ ותפילין מרובעו' דוקא כו' וכה"ג בכל המצות). אלא שבאמת אי"ה עצמו הוא הסופר והשוקל כו'.

(כידוע, כל המצוות הן בבחינת שיעור וצמצום: סוכה עד עשרים אמה בלבד, תפילין מרובעות דווקא וכו', וכן בכל המצוות). אלא שבאמת איה עצמו הוא הסופר והשוקל וכו'.

המצוות ממחישות גם הן את העניין: לכל אחת מהן יש מידות קבועות, כגון סוכה שגובהה אינו יכול לעלות על עשרים אמה, ותפילין שצריכות להיות מרובעות. ובכל זאת, באמת כל המדידה הזאת נובעת מאיה עצמו, הדרגה הנעלית ביותר.

ונא' כאן גי'פ איה נגד גי'פ קדוש²⁴ שקדוש גי' תי' שהן תי' נימין דאריך ולזאת אומרים המלאכים איה מקום כבודו שאינו מושג שזהו בחי' קדוש שהוא מובדל דלית מחשבה תפיסא ביה²⁵

ונאמר כאן "איה" שלוש פעמים, כנגד "קדוש" הנאמר שלוש פעמים, כי "קדוש" בגימטריה תי', כנגד תי' נימין של אריך. ומשום כך אומרים המלאכים: "איה מקום כבודו" — כלומר, הוא אינו נתפס. זוהי בחינת "קדוש", שהוא מובדל, כי אין מחשבה תופסת בו.

בפסוק מופיעה המילה "איה", "היכן", שלוש פעמים, כנגד ה"קדוש" המשולש בחזון ישעיהו. המילה "קדוש" עולה בגימטריה 410, מספר הקשור בקבלה ל-410 ה"נימין" של אריך אנפין, הדרגה החיצונית של כתר. כשהמלאכים אומרים בקדושה "איה מקום כבודו?", הם מבטאים שה' אינו נתפס; זהו פירוש "קדוש" — מובדל ונעלה מכל מחשבה.

(ופי' איה סופר את המגדלי' נת' במי'א עי'פ ושדי כמגדלות)^{26, 27} וזהו ענין לבך יהגה אימה²⁸.

(ופירוש "איה סופר את המגדלים" נתבאר במקום אחר, על הפסוק "ושדי' כמגדלות"). וזהו ענין "לבך יהגה אימה".

הביטוי השלישי בפסוק, "איה סופר את המגדלים", מתבאר במאמר אחר, על הפסוק משיר השירים "ושדי' כמגדלות". כעת עובר אדמו"ר חזקן למילים הפותחות את הפסוק: "לבך יהגה אימה".

דהיינו כשיתבונן המשכיל בענין זה איך שאיה סופר איה שוקל כו' שבחי' איה עצמו הוא הסופר

כלומר, כאשר האדם המתבונן מעמיק בעניין זה — איך "איה סופר, איה שוקל" וכו', ובכך שאיה עצמו הוא הסופר

כך הופך הפסוק לעבודתו הפנימית של האדם. האדם המתבונן מעמיק בכך שאיה, הדרגה הנעלית ביותר באלוקות, הוא עצמו הסופר.

והשוקל ומודד החיות וההתפשטות בכל פרטי פרטיות הנמצאים אזי תפול עליו אימה ופחד בבחי' יראה גדולה עד מאד וזהו לבך יהגה אימה.

והשוקל ומודד את החיות ואת ההתפשטות בכל הפרטים הזעירים ביותר של כל הנמצאים — אזי תיפול עליו אימה ופחד, בבחינת יראה גדולה עד מאוד. וזהו "לבך יהגה אימה".

כשהאדם מבין שדרגה נעלית זו שוקלת ומודדת את החיות של כל פרט ופרט במציאות, נופלים עליו אימה ופחד, והוא מתמלא יראה גדולה עד מאוד. זהו פירוש "לבך יהגה אימה": האימה נובעת מהתבוננות הלב.

ואזי לא יהי' עליו יראה חיצונית פן יחסר לחמו וכה"ג וכתוב סוף דבר הכל נשמע²⁹ את האלקי' ירא וגוי:³⁰

ואז לא תהיה עליו יראה חיצונית, פן יחסר לחמו וכיוצא בזה. ונאמר: "סוף דבר, הכול נשמע: את האלקים ירא" וגוי.

כשהיראה מה' שורה עליו, שוב אין לו פחדים "חיצוניים", כגון החשש שלא יהיה לו לחם. הפסקה מסתיימת במסקנת ספר קהלת: "סוף דבר, הכול נשמע: את האלקים ירא".

בעבודה

להתבונן בכך שאיה, דרגתו של ה' שלמעלה מכל תפיסה, היא עצמה השוקלת והמודדת את החיות של כל פרט ופרט במציאות. התבוננות זו מעוררת אימה ופחד, יראה גדולה ביותר, שהיא "לבך יהגה אימה"; ואז אין לפחדים חיצוניים, כגון הדאגה שמא יחסר לאדם לחם, אחיזה בו, כפי שמסיים קהלת: "את האלקים ירא".

שאלות לשיחה

1. מדוע אפשר היה לחשוב שקו המדה הוא ישות נפרדת, וכיצד הקריאה של "איה" כשם נותנת לכך מענה?
2. מדוע הכוח למדוד חייב לבוא דווקא מהדרגה הנעלית ביותר? כיצד ממחישים זאת הביטויים "יושב מרום" ו"אני ולא מלאך"?
3. באיזה מובן שייכים התורה והמצוות לקו המדה, ואילו דוגמאות מביא המאמר?
4. כיצד ההתבוננות בכך שהדרגה הנעלית ביותר מודדת כל פרט מעוררת יראה, ומדוע יראה זו מסלקת פחדים "חיצוניים"?

הערות

פסקה 1

1 לבך יהגה אימה

הנחה נוספת של המאמר נדפסה שם, לפי ההערה.

הערת קה"ת

הנחה אחרת בסה"מ תקס"ה ע' רד. הנחת כ"ק אדה"א במאמרי אדה"ז נביאים ע' קכג. ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. ראה מאמרי אדה"א נביאים ע' סז שמוסד על מאמר זה. וראה גם מאמרי אדה"א במדבר ח"ה ע' איתרנה.

2 לבך יהגה אימה

הפסוק מתאר לב ההוגה באימה ושואל: "איפה הסופר? איפה השוקל? איפה הסופר את המגדלים?" המאמר מפרש את המילה "אימה" כשם למדרגה האלוקית הנעלית ביותר, שהיא עצמה סופרת ושוקלת.

Isaiah 33:18 ישעיהו ל"ג:י"ח

לבך יהגה אימה איה ספר איה שקל איה ספר אתי המגדלים:

Thy heart shall muse on the terror: 'Where is he that counted, where is he that weighed? Where is he that counted the towers'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

ישעיהו ל"ג, יח.

3 איתא בזהר ספרא דצניעותא

ספר דצניעותא פותח בהצגתו כספר "השוקל במאזניים" (מתקלא), ואומר שעד שלא הייתה מאזניים, לא הביטו פנים אל פנים. אדמו"ר הוקן מזהר את המאזניים האלה עם קו המידה.

Zohar II, 176b זח"ב קעו, ב

הערת קה"ת

זח"ב קעו, ב: "אמר עד לא הוה מתקלא בעלמא לא הווין משגיחין אפיין באפיין כו', פי ענין המקרא יבואר במ"א באריכות להיות כי כל המשכת במיד ומין ואוי"י ואוי"ח וחוי"ג הכל במדה ובמשקל . . . ונקי בחי זו שהיתה תחילה במאציל למדוד זאת הקצבה לכל הנאצלים כנ"ל בשם מתקלא מפני שהוא המודד ושוקל בכף מאזנים שנקי מתקלא, וגם נקי בשם מאמר קו המדה" — מאמרי אדה"ז נביאים ע' קכג. ראה סה"מ אעת"ר ע' קו.

4 והוא ענין קו המדה

לפי ההערה, שם מוסבר עניינו של קו המידה.

הערת קה"ת

ראה אוה"ת יוהכ"פ ע' איתרד ביאור על זה. מים רבים תרל"ו פרק קיח.

5 נקראו הספיי לשון מדות ע"ש שנמדדו כמ"ש במ"א

ההערה מביאה מקום זה כאחד המקומות שבהם מוסבר "במקום אחר" שהספירות נקראות מידות משום שהן נמדדות.

הערת קה"ת

ראה סה"מ תקס"ג כרך ב ע' תקפו. ובאוה"ת פי שלח ע' תצד.

6 הנקי בזהר בוצינא דקרדוניתא

הזוהר, על המילה הפותחת את בראשית, מדבר על בוצינא דקרדוניתא, "נר החושך", בראשית הבריאה, שיצר את הצבעים "כשמדד בקו המידה".

המאמר מזהה אותו עם קו המידה, עם גבורה דעתיק יומין שבתוך מוחא סתימאה.

Zohar I, 15a זח"א טו, א

הערת קה"ת

זח"א טו, א ועוד. ראה לקמן קו, ד. סה"מ תקס"ב ע' קכט. אוה"ת בראשית כרך ו תתשיח, ב. סה"מ תרנ"ב ע' כ, ובעי כא כי "ונקי בוצינא דקרדוניתא לשון כח חזק כמו חיטי קרדוניתא דהפי קשים וחזקים". וראה בספר הליקוטים דא"ח ממאמרי הצ"צ ערך קו ע' לו ואילך. וראה בביאוריו לכ"ק אדה"א נז, ד. ובביאוריו לצ"צ ע' חצר ושם מציין לכמה מקומות. שם ע' שלב ואילך. וראה אוה"ת שלח ע' תצג.

7 כחשיכה כאורה

מחבר התהילים אומר שהחושך אינו מחשיך לפני ה', והלילה מאיר כיום: "כחשיכה כאורה". המאמר מיישם זאת על עצמות ה', שהיא למעלה מכל הבחנה וגבול.

Psalms 139:12 תהילים קל"ט:י"ב

גם-חשך לא-יחשיך ממך וְלִילָה כִּיּוֹם יֵאִיר כְּחֹשֶׁךְ כְּאוֹרָה:

Even the darkness is not too dark for Thee, But the night shineth as the day; The darkness is even as the light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

8 פי אי הוא בחי העיגול הגדול

לפי ההערה, שם מובא הביאור של "איה" כעיגול הגדול.

הערת קה"ת

מובא באוה"ת סידור ע' קסו. אוה"ת פי מטות ע' ארעט.

9 הנה הוא עצמו ממש הוא הסופר והשוקל

שם, על מילים אלה, אור התורה מפנה לרמב"ם (הלכות תשובה 3:2): "ואין שוקלים אלא בדעתו של איל דעות".

הערת קה"ת

באוה"ת סידור ע' קסו מציין לרמב"ם ה' תשובה פ"ג ה"ב "ואין שוקלין אלא בדעתו של איל דעות" ע"ש.

10 ממך הכל

דוד אומר, כאשר העם מביא את מתנותיו לבית המקדש: "כי ממך הכול, ומידך נתנו לך". המאמר מביא זאת כדי להראות שאפילו הכוח למדוד ולהגביל מגיע מה' עצמו.

I Chronicles 29:14 דברי הימים א כ"ט:י"ד

וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי־נַעֲצֹר כָּח לְהַתְנַדֵּב כְּזֹאת כִּי־מִמֶּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ לָךְ:

But who am I, and what is my people, that we should be able to offer so willingly after this sort? for all things come of Thee, and of Thine own have we given Thee

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

דה"א כט, יד.

11 מגביה לשבת

התהילים משבח את ה' "היושב במרומים", ובפסוק הבא מתאר אותו כמשפיל את עצמו להביט בשמים ובארץ. המאמר מביא זאת כדי לומר

שדווקא רוממותו העצומה היא שמאפשרת לו להשפיל את עצמו ולמדוד כל פרט.

Psalms 113:5 תהילים קי"ג:ה'

מי כה אלקינו המגביה לשבת:

Who is like unto the L-RD our G-d, That is enthroned on high,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

12 שלהיותו מגביה לשבת לכך יכול להשפיל

לפי ההערה, גם בהנחת אדמו"ר האמצעי למאמר זה מופיע עניין זה.

הערת קה"ת

ראה ג"כ במאמרי אדה"ז נביאים ע' כג. שערי אורה נח, א. פה, א. אוה"ת שה"ש ע' רסו.

13 כי רם ה' ושפל יראה

"כי רם ה', ושפל יראה". המאמר מצטט זאת כהוכחה לכך שרוממותו של ה' היא שמאפשרת לו להביט בנמוך.

Psalms 138:6 תהילים קל"ח:ו'

כִּי־רָם ה' וְשָׁפֵל יֵרָאֶה וְגִבֹּהַּ מִמָּרְקָק יֵיָדַע:

For though the L-RD be high, yet regardeth He the lowly, And the haughty He knoweth from afar

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

תהלים קלח, ו.

14 ועברתי בארץ מצרים

ה' מכריז על מכת בכורות: "ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה". חז"ל דורשים זאת: "אני ולא מלאך", והמאמר מסביר ששום מלאך לא היה יכול לרדת למצרים; רק ה' עצמו יכול היה לעשות זאת.

Exodus 12:12 שמות י"ב:י"ב

וְעָבַרְתִּי בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וְכָל־אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי ה'

For I will go through the land of Egypt in that night, and will smite all the first-born in the land of Egypt, both man and beast; and against all the gods of Egypt I will execute judgments: I am the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

שמות יב, יב.

15 אני ולא מלאך

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה).

הערת קה"ת

ספרי דברים כו, ח.

16 שבבחי מצרים לא הי יכול לירד שום מלאך זולת הקב"ה

הפסקה מסבירה שהאור המקיף, סובב, אינו מתגלה בהדרגה: לפניו הכול שווה — נשמות ומלאכים, רוחניות וגשמיות, ואף הקליפות. לאחר מכן היא מפרשת את "ועבר ה' על הפתח" כנס שנעשה בגילוי המדלג על הסדר ההדרגתי; לכן נאמר "אני ולא מלאך". הטעם המובא בספרים, שמלאך אינו יכול לרדת למקום של טומאה רבה כל כך, מכונה שם דחוק (הרי מלאך היכה את מחנה סנחריב); מכל מקום, הגילוי בא מן האור המקיף.

הערת קה"ת

ראה לקו"ת צו טז, א. ובהערות וצינונים לשם.

17 מאמר זה נזכר כמה פעמים בדא"ח ומהם

ההערה מונה מקומות אלה שבהם החסידות מזכירה את המאמר. בבחוקות, על "והשיבו את לחמכם במשקל", נאמר שיש להעלות את התורה חזרה "במשקל", מן הדרגה ש"שוקל הרים בפלס" ונקראת בוזה מתקלא; הקורא מופנה למאמר זה, "לבך יהגה אימה: איה סופר, איה שוקל?" בדרושים לסוכות, שם חכמה, "הסופר" ושוש התורה שבעל פה, עומדת למעלה בהרבה מבינה, "הספר", הקורא מופנה שוב למאמר על "איה סופר".

הערת קה"ת

לקרית בחוקותי מה, ג ואילך. מסעי צו, ד. דרושים לסוכות פ, ב.

18 שו"ה כביכול — כמ"ש במ"א

ההערה מצטטת בנקודה זו את הנחת המאמר: זוהי דרגת מוחא סתימאה, הנקראת "איה" — אל"ף וי"ד-ה"א — כפי שמוסבר במקום אחר; היא השוקלת, מקור המתקלא, שהוא מקור הדינים והצמצומים המודדים את הספירות בשיעור ובמידה ובחלוקה.

הערת קה"ת

"שהוא בחי מו"ס שנק' אי"ה אי"ה כמ"ש במ"א הוא השוקל מקור המתקלא שהוא מקור הדינים והצמצומים למדוד הספי' בשיעור ומדה ובכחי התחלקות כנ"ל". — סה"מ תקס"ה ע' רה.

פסקה 2

19 והנה גם התורה

בתעתיק של אדמו"ר האמצעי המאמר ממשיך מכאן באופן אחר: כדי להסביר ביתר פירוט מדוע משתמשים בשם איה, ומה פירוש פתיחת הפסוק "לבך יהגה אימה", הוא דן תחילה בסיבה שהתורה שכנת נקראת "כתובה", ומסביר בהרחבה את התורה שבעל פה ואת ההשגה בדרך השלילה.

הערת קה"ת

ההמשך אלמעלה מכאן במאמרי אדה"ז נביאים שם "ולהבין בתוס' ביאור ענין הפי' אי סופר כי למה נק' בשם אי דוקא, ולהבין רישא דקרא לבך יהגה אימה אי סופר כי, הנה יש להקדים תחילה ענין תורה שכנת ותושבע"פ למה נק' שכנת דוקא כו". וע"ש בארוכה בביאור ענין תושבע"פ, וענין השגה בדרך שלילה.

20 שהתורה לא קדמה לעולם רק אלפים

המדרש מלמד שהתורה קדמה לבריאת העולם באלפים שנה. המאמר משתמש במספר קבוע זה כדי להראות שגם לתורה יש מידה.

Midrash Tehillim 4:4 מדרש תהילים ד:ד'

למנצח בנגינות. המזמור הזה נאמר בג' מיני שבח בניצוח. בנגון. במזמור. בנגינות שהוא של נבואה כמה דאת אמר (מלכים-ב ג טו) והיה כנגן המנגן. למנצח למי שהוא נאה לנצח למי שנצחו נצח נצחים. דבר אחר למנצח למי שמנוצח מבריותיו. מלך בשר ודם מנצחים אותו כועס אבל הקב"ה נוצחין אותו ושמה שנאמר (תהלים קו כג) ויאמר להשמידם לולי משה בחירי:

OYW (Public Domain)

Bereshit Rabbah 8:2 בראשית רבה ח:ב'

... היום של ששי שואל של חמישי וכו', עד לראשון למי היו שואלין? לא לתורה, שקדמה לברייתו של עולם?! דאמר רבי שמעון בן לקיש: שני אלפים שנה קדמה התורה לברייתו של עולם, הדא הוא דכתיב (משלי ח): ואהיה אצלו אמון וגוי. ויומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים, דכתיב: כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול. הוי, הזאת ידעת מני עד וגוי. התורה יודעת מה קודם לברייתו של עולם, אבל אתה אין לך

23 סוכה רק עד כי אמה

המשנה פוסקת שסוכה שגובהה יותר מעשרים אמה פסולה. המאמר מביא זאת כדוגמה למידות הקבועות של המצוות.

Sukkah 2a:1-3 סוכה ב' א'-ג'

סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה — פסולה. ורבי יהודה מכשיר. ושאני גבוהה עשרה טפחים, ושאני לה (שלשה) דפנות, ושתמיתה מרובה מצלתה — פסולה. גמי תנן היום: מבויה שהיא גבוהה מעשרים אמה — מעט. רבי יהודה אומר: אינו צריך.

A sukkah which is more than twenty cubits high is not valid. Rabbi Judah validates it. One which is not ten handbreadths high, or which does not have three walls, or which has more sun than shade, is not valid. GEMARA. We have learned elsewhere : [The crossbeam] of an alley [whose entrance] is more than twenty cubits high should be lowered. Rabbi Judah says: this is unnecessary.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Daf Shevui (CCO)

הערת קה"ת

סוכה ב, א.

24 גי'פ קדוש

השרפים קוראים זה לזה: "קדוש, קדוש, קדוש ה' צבאות". המאמר מציב את ה"קדוש" המשולש הזה מול ה"איה" המשולש שבישעיהו לג, יח.

Isaiah 6:3 ישעיהו ו':ג'

וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ ה' צְבָאוֹת מְלֵא כְלֵי־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

And one called unto another, and said: Holy, holy, holy, is the L-RD of hosts; The whole earth is full of His glory

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

25 דלית מחשבה תפיסא ביה

בתפילתו של אליהו (פתח אליהו), פונים לה' כאל מי ששום מחשבה אינה יכולה להשיג כלל. המאמר משתמש בכך כדי להגדיר את "קדוש" כמי שמוכחל ונשגב מהשגה.

Tikkunei Zohar 17a:10-12 תקוני זוהר י"ז א'-י"ב

אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה תפיסא כך כלל. אנת הוא דאפיקת עשר תקונין. וקרינן לון עשר ספירן. לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין. ועלמין דאתגליין. ובהון אתכסיאת (נ"א אתכסיא) מבני נשא. ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון. ובגין דאנת מלגאו. כל מאן דאפריש חד מן חבריה מאלין עשר. אתחשיב ליה כאלו אפריש כך.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

26 נת' במ"א ע"פ ושדי כמגדלות

בתעתיק הזה נאמר כאן: "יתבאר להלן, על 'ושדי' כמגדלות". בעמוד 1112 מצוין שבמחברת כתב יד נכתב המאמר ההוא לאחר המאמר הפותח במילים "Libcha yehgeh".

הערת קה"ת

בסה"מ תקס"ה ע' רה "ית' לקמן ע"פ ושדי כמגדלו" אבל בנביאים ליתא, והוא הנדפס באוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשסא. (וראה בסה"מ תקס"ה ע' א'ק"ב שמאמר זה נכתב בכרך כתי"י אחר המאמר ד"ה לכך יהגה). ושם באוה"ת מציין "ועמ"ש ע"ז לעיל כפי שמות". ושם מפרש שאיה הוא המחבר הסופר והשוקל עליון עם המגדלים בכדי שיוכלו להת-ייחד פנים בפנים ולא יראו מיניקת החיצונים.

עסק לדרוש, אלא (איוב כ): מני שים אדם עלי ארץ. ר' אלעזר בשם בן סירא אמר: בגדול ממך אל ...

Rav Hama bar Hanina began: "Have you known this from [oldest times?]" (Job 20:4). Rav Hama bar Hanina said: This is analogous to a city that received its supplies by donkey drivers. They would ask one another: 'What is the price of grain in the province today?' The Friday ones would inquire of the Thursday ones; the Thursday ones of the Wednesday ones; the Wednesday ones of the Tuesday ones; the Tuesday ones of the Monday ones; the Monday ones of the Sunday ones. The Sunday one, whom would he ... ones.

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

Zohar II, 49a זח"ב מט, א

הערת קה"ת

ראה מדרש תהלים ד, ד. ב"ר פ"ח, ב. תנחומא וישב ד ושי"נ. זח"ב מט, א. — הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בסה"מ תשי"ח ע' 272.

21 שהתורה לא קדמה לעולם רק אלפים שנה

במדרש זה אדם מתחנן ואומר שהתורה הייתה עם ה' אלפיים שנה לפני שנברא העולם, ושהמוות כבר נכתב בה. בהוצאת קה"ת מובא הדבר כמקור נוסף לכך שהתורה קדמה לעולם באלפיים שנה.

Midrash Tanchuma, Vayeshev 4:2 מדרש תנחומא, וישב ד':ב'

... אף כך, אָמַר אָדָם לִפְנֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עַל שֶׁלֹא בְּרֵאתָ עוֹלָמְךָ קִדְּם שְׁנֵי אֲלָפִים שָׁנָה, הֵייתָ תוֹרָה אֲצִלָּה אֲמוֹן, שֶׁכָּךְ כְּתִיב: וְאַהֲרֶה אֲצִלּוֹ אֲמוֹן וְאַהֲרֶה שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם (משלי ח, ל), שְׁנֵי אֲלָפִים שָׁנָה, וּכְתִיב בָּהּ, זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאַהֲלָה (במדבר יט, יד). אֲלוּלִי שֶׁהִתְקַנְתָּ מוֹת לְבָרִיּוֹת, הֵייתָ כּוֹתֵב בָּהּ כֶּךָ. אֲלָא בְּאֵת לְתוֹלוֹת בִּי אֵת הַעֲלִילָה. הוּא, נוֹרָא עֲלִילָה עַל בְּנֵי אָדָם.

Adam was created on the sixth day, and He informed him in a roundabout way that He had brought death into the world, as it is said: For in the day that thou eatest thereof, thou shalt surely die (Gen. 2:12). To what may this be compared? It may be compared to a man who wished to divorce his wife. Before he enters his home, he writes out the divorce document and then enters the house with the divorce document ... in his hand. He then seeks a circuitous way to

Midrash Tanchuma -- Torat Emet (Public Domain) • Midrash Tanhuma-Yelammedenu, trans. Samuel A. Berman (CC-BY)

22 אאלפך חכמה אאלפך בינה

אליהוא אומר לאיוב: "הקשב לי; שתק, ואני אלמד אותך חכמה". המאמר קושר בין "אאלפך", כלומר "אלמד אותך", לבין "אלפיך", כלומר "אלפים", כך שאלפיים שנות התורה רומזות לחכמה ובינה.

Job 33:33 איוב ל"ג:ל"ג

אִם־אֵין אֹתָהּ שְׁמַע־לִי הִחַרְשׁ וְאֲאִלְפֶךָ חֲכָמָה:

If not, hearken thou unto me; Hold thy peace, and I will teach thee wisdom

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Shabbat 104a שבת ק"ד א

הערת קה"ת

ע"פ איוב לג, לג. שבת קד, א.

27 וּשְׂדֵי כְּמִגְדָּלוֹת

"אני חומה ושְׂדֵי כְּמִגְדָּלוֹת". אדמו"ר הזקן אומר שהביטוי "איה סופר איה המגדלים" מוסבר במקום אחר באמצעות פסוק זה.

Song of Songs 8:10 שיר השירים ח:י

אֲנִי חוֹמָה וְשְׂדֵי כְּמִגְדָּלוֹת אֲזֵי הָיִיתִי כְּעֵינָיו כְּמוֹצֵאת שְׁלוֹם:

I am a wall, And my breasts like the towers thereof; Then was
.I in his eyes As one that found peace

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

28 מילות הפתיחה של הפסוק, "לבך יהגה אימה", מוסברות כאן כיראה הנובעת מהתבוננות בכך ש"איה" עצמו מודד את כל הדברים. המילה "איה" מופיעה בפסוק שלוש פעמים, והמאמר מקביל זאת לשלוש הפעמים שבהן נאמר "קדוש".

Isaiah 33:18 ישעיהו ל"ג:י"ח

לִבְךָ יִהְיֶה אִימָה אִימָה סֹפֵר אִימָה שֶׁקֶל אִימָה סֹפֵר אֶת־הַמִּגְדָּלוֹת:

Thy heart shall muse on the terror: 'Where is he that counted, where is he that weighed? Where is he that counted the
?'towers

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 סוֹף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע

מילות הסיום של קהלת: "סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור". המאמר מסתיים בהן, לאחר שהראה שיראה אמיתית מהי מסלקת פחדים חיצוניים.

Ecclesiastes 12:13 קהלת י"ב:י"ג

סוֹף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת־הָאֱלֹקִים יִירָא וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם:

The end of the matter, all having been heard: fear G-d, and
.keep His commandments; for this is the whole man

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

קהלת יב, יג.

30 וּתְפִילִין מְרֻבָּעוֹת דּוּקָא

המשנה שם פוסקת שמי שעושה את תפיליו עגולות מסכן את עצמו ואינו מקיים מצווה. המאמר מביא את התפילין, שצריכות להיות מרובעות, כדוגמה נוספת למידות המצוות.

Megillah 24b:18-19 מגילה כ"ד ב:י"ח-י"ט

הַעוֹשֶׂה תְּפִלָּתוֹ עֲגוּלָה סָכְנָה וְאִין בָּהּ מְצוּנָה. לִימָא תְּנִינָא לָהּ דְּתַנּוּ רַבְּנָנּוּ, תְּפִלִּין מְרֻבָּעוֹת הִלְכָה לְמִשְׁנָה מְסִינִי! וְאָמַר רַבָּא: בְּתַפְרִין וּבְאֶלְכֻסוֹנָן! אָמַר רַב פֶּפְסָא: מִתְּנִיתִין דְּעֵבִידָא כִּי אֶמְגוּזָא.

One who makes his tefillin [for the head] round, it is dangerous and has no religious value. Shall we say that that we have already taught this, as our Rabbis taught: [The obligation for] tefillin to be square is a law set down by Moses at Sinai. And Rava explained [this refers] to their stitching and their diagonal. Papa said: The Mishnah is speaking only of those
.which are made as round as a nut

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Daf Shevui (CC0)

הערת קה"ת

מגילה כד, ב. במאמרי אדה"ז נביאים ליתא ב' הדוגמאות מסוכה ותפילין.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר, התרגום לעברית של ימינו, הביאורים שלנו וההערות.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

הביאורים שלנו, עם הסקירה, השאלות והעמוד לילדים: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) דרך (Public Domain); OYW (Public Domain); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Midrash Tanchuma -- Torat Emet (Public Domain); Midrash Tanhuma-Yelammedenu, trans. Samuel A. Berman (CC-BY); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Daf Shevui (CC0); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/](https://likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/shemos/5/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק